

Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

05 травня 2022 року

м. Надвірна

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «НАДВІРНЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НТУ»
Циклова комісія інформаційної діяльності**

**ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ
В БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ ОСВІТІ, НАУЦІ ТА ПРАКТИЦІ**

**Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
05 травня 2022 року**

**Надвірна
2022**

УДК 004:[37:02](477)(043)

Е 50

Матеріали подані в авторській редакції

Відповідальні за випуск: Плитус О.С., к.і.н., голова циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», Трачук Л. Ф., к.і.н., викладач циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».

Рекомендовано до видання методичною радою
ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»,
протокол №6 від 12 травня 2022 р.

Е 50 Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці : тези доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 5 травня 2022 року. – Надвірна : ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», 2022. – 160 с.

Збірник містить тези доповідей результатів актуальних досліджень ролі Інтернету як сучасного провідного каналу комунікації; особливостей застосування електронних комунікацій у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, бібліотечній та архівній справі; проблем викладання дисциплін соціокомунікаційного циклу.

Розрахований на науковців, викладачів і здобувачів закладів вищої та фахової передвищої освіти, фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи, представників органів державної влади та місцевого самоврядування.

УДК 004:[37:02](477)(043)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІНТЕРНЕТ ЯК СУЧАСНИЙ ПРОВІДНИЙ КАНАЛ КОМУНІКАЦІЇ

Ржеуський А. В., Кунанець Н. Е. Роль технології «інформаційні воротарі» у відборі правдивої інформації в умовах інформаційної війни.....	9
Кучер В. В., Палеха Ю. І. Проблеми оригінальності творчих надбань в інтернеті.....	11
Казначеева Л. М. Електронні комунікації як інструмент рішення викликів у сучасній вітчизняній соціокультурній сфері.....	14
Гринчишин Т. М. Методи забезпечення інформаційної безпеки.....	16
Бабенко Ж. В. Шляхи підвищення конкурентоздатності інформаційних установ у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі.....	19
Мовчан Н. А., Казначеева Л. М. Комп'ютерна гра в культурологічному контексті.....	22
Левковець Н. П. Домінанти закону «Про електронні комунікації».....	25
Дзюбак Р. Б. Психологічний вплив електронних комунікацій на особистість.....	27
Лазарук Т. Б., Іроденко Т. Б. Особливості мови інтернет комунікації.....	30
Залізник Н. В. Інформаційний менеджмент як основа діяльності підприємства.....	32
Радишевська О. В. Електронна система документообігу на підприємствах: актуальні проблеми впровадження.....	35
Христенко О. В., Добровольська А. А., Кулик П. С. Роль інформаційних технологій в управлінні сучасними підприємствами.....	37
Трачук Л. Ф. Електронні комунікації та культура скасування.....	40
Романюк О. Т., Плитус О. С. Інформаційні технології в електронних картографічних ресурсах.....	43
Бервінова О. В., Плитус О. С. Аудіовізуальні документи як історичне джерело.....	45

СЕКЦІЯ 2. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Дякур Ю. В. Соціокультурна комунікація в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування (на прикладні управління культури і туризму Надвірнянської міської ради).....	49
Касінець А. В., Плитус О. С. Електронні комунікації в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.....	51

СЕКЦІЯ 3. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В БІБЛІОТЕЧНІЙ СПРАВІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ТОЧКИ РОСТУ

Данилюк Д., Сілкова Г. Методи аналітичного опрацювання документного контенту та їх застосування в роботі інформаційних установ.....	54
Гасуляк С. Р., Веремчук О. В. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки ЗВО в системі обслуговування користувачів.....	57
Заблоцька В. В. Канали комунікації книгозбірні в інформаційному просторі.....	60
Мовчан К. М. Веб-сайти бібліотеки – сучасний комунікаційний канал.....	63
Будяненко Н.-Є. В., Мовчан К. М. Бібліотечні сервіси в освітньому просторі.....	64
Бузаші М., Веремчук О. В. Електронні технології формування бібліотечних фондів.....	66
Приходько Н. І. Відеоконтент як засіб популяризації електронної бібліографічної продукції.....	69
Сеняк Я. М. Бібліотеки закладів вищої освіти в епоху інтернет-комунікацій.....	71
Теличко Т. М. Інформаційно-комунікаційні технології бібліотеки як складова активізації освітнього процесу.....	75
Воробель С. І. Регіональний інформаційний портал «Тернопільщина» в системі електронних комунікацій Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки.....	78
Гринішак В. Ю. «Бібліотека, яка не знає стін, крім стін світу».....	82

СЕКЦІЯ 4. ОСВІТА І ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Палеха Ю. І. Гуманізація підготовки фахівців галузі соціальних комунікацій.....	86
Нагорний Р. В., Дребот С. Д. Електронні комунікації в організації внутрішньої системи забезпечення якості освіти ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».....	90
Плитус О. С. Електронні комунікації в організації роботи циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»...	93
Скрипник В. С., Ферштей І. Л. Електронні освітні ресурси як основа сучасного освітнього середовища закладу фахової передвищої освіти.....	96
Олійник Г. Я., Остафійчук Т. Д. Освіта і електронні комунікації в сучасному суспільстві.....	98
Бондар В. Д., Шершньова О. В. Асоціативне наповнення понять «бібліотечна справа» та «архівна справа» (на прикладі здобувачів вищої	

освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Національного університету «Острозька академія») в умовах онлайн-навчання.....	100
Білоус С. І., Новосад М. Г. Особливості викладання філософських і культурологічних дисциплін в умовах дистанційного навчання: з досвіду роботи.....	103
Надольська В. В. Система MOODLE як засіб електронної освітньої комунікації.....	106
Мамчук М. Б., Ферштей І. Л. Програмні засоби навчального призначення та мультимедійні технології.....	108
Якуба М. С. Використання електронних комунікацій у екологічній освіті...	111
Шпитко І. В., Мамчук М. Б. Освіта і електронні комунікації в сучасному суспільстві.....	113

СЕКЦІЯ 5. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ АРХІВІВ

Петрович В. В. Створення та функціонування електронних архівів.....	116
Семенюк Т. П. Впровадження електронних архівів у діяльність архівних підрозділів державних установ, організацій та підприємств.....	119
Грушка Б. М., Семенюк Т. П. Організація роботи архівів у цифровому архівному контенті як об'єктивна вимога часу.....	122
Насадюк І. В., Мамчук М. Б. Електронні ресурси архівів України як засіб розвінчування історичних міфів та спекуляцій в межах гібридної війни 2014–2022 рр.....	124
Смірнова Ю. Ю., Семенюк Т. П. Цифровізація та дигіталізація документів Національного архівного фонду України.....	127
Марчук Я. М., Семенюк Т. П. Архівні служби країн світу в мережі інтернет.....	129

СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНОГО ЦИКЛУ

Швецова-Водка Г. М., Хевзюк Т. М. Поняття електронного документа.....	132
Сілкова Г. В., Костенко М. С. Формування аналітичної складової фахових компетентностей фахівця з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.....	135
Палагнюк М. М. Сучасні проблеми викладання дисциплін соціогуманітарного циклу в технічних навчальних закладах.....	138
Трофімук-Кирилова Т. М. Використання технології вебквесту під час викладання дисципліни «Ділові комунікації».....	141
Бережняк О. В. Онлайн-тренінг зі «спічрайтингу» як засіб формування інформаційної грамотності користувача.....	145

Головченко М. М. Актуалізація нормативно-правової бази щодо забезпечення захисту інформації у документах під час вивчення дисципліни «Електронні архіви».....	147
Данькевич Ю. В. Місце теоретико-комунікаційних теорій у процесі підготовки студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».....	149
Пристайко Х. І. Електронні освітні ресурси для забезпечення ефективного навчання фахових дисциплін спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Освітні навчальні платформи.....	151
Алфавітний список учасників конференції.....	155

СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНОГО ЦИКЛУ

УДК 002

Швецова-Водка Г. М., Хевзюк Т. М.
Рівненський державний гуманітарний
університет, м. Рівне

ПОНЯТТЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТА

Актуальність теми. У сучасному світі кількість і значення електронних документів (далі: ЕлД) постійно зростає. Вони створюються і використовуються в усіх галузях науки, освіти і практичної діяльності. Волночас теоретичне вивчення ЕлД дещо відстає від практики. Зокрема, визначення ЕлД до цього часу викликає труднощі. Подальший розвиток науки вимагає детальнішого розгляду теоретичних питань електронного документознавства, у тому числі поняття ЕлД.

Мета дослідження. На підставі змістового аналізу нормативних, наукових та навчальних документів, присвячених поняттю електронного документа, виявити спільні риси та відмінності у трактовці ЕлД і запропонувати найбільш сучасне визначення ЕлД.

Основний виклад матеріалу. Як відомо, визначення документа не є загальновизнаним. Найбільше прихильників має дефініція, надана в міжнародному стандарті ISO 5127: «записана інформація або матеріальний об'єкт, котрий може бути використаний як одиниця в процесі документації» [1, позиція 3.1.1.38]. При цьому документаційний процес трактується як «безперервне та систематичне збирання та обробка записаної інформації з метою її зберігання, розміщення, класифікації, пошуку, використання або передачі» [1, позиція 3.2.1.22]. Стандартизована дефініція документа викликала дискусію з питання, що є головним для документа, інформація чи матеріальний об'єкт. Нарешті було визнано, що ці обидва компоненти є рівнозначними [2].

Одночасно з вищезазначеним існує інше визначення документа, в якому підкреслюється його юридична сила, вимагається відповідно оформлювати документ, обов'язково супроводжуючи основний текст засобами засвідчення: підписом, печаткою тощо. Така дефініція відповідає значенню Документа VII, описаному Г. М. Швецовою-Водкою [3, с. 28].

ЕлД визначається зараз згідно з ГОСТом Р 7.0.83-2012 «Електронні видання» таким чином: «Документ у цифровій формі, для якого необхідні засоби обчислювальної техніки або інші спеціалізовані пристрої для відтворення тексту, звуку, зображення» [4, пункт 3.1]. Можливість «відтворення тексту, звуку, зображення» вважаємо спільною рисою всіх документів. Отже, специфічними рисами ЕлД, згідно з цим визначенням, є цифрова форма та необхідність засобів обчислювальної техніки або інших спеціалізованих пристроїв. «Цифрова форма» – це, вочевидь, форма знаків, якими записується повідомлення. «Необхідність засобів обчислювальної

техніки» – не сказано, для чого. Треба додати: для створення та використання ЕлД.

У 2001 р. відповідне визначення ЕлД було таким: «Документ на машиночитаному носії, для використання якого необхідні засоби обчислювальної техніки» [5]. В аналогічному українському стандарті ЕлД визначався таким чином: «Документ, інформація в якому подана у формі електронних даних і для використання якого потрібні засоби обчислювальної техніки» [6, пункт 3.8] В обох цих визначеннях відзначається така відмінна риса ЕлД, як потреба у засобах обчислювальної техніки для його використання, але не сказано, що ці засоби потрібні і для створення ЕлД. У першому з цих визначень названо також на машиночитуваний носій, але це не є відмінною рисою ЕлД, оскільки всі кіно-фото-фонодокументи також потребують такого носія, інформація з якого «зчитується» певним технічним пристроєм. У другому стандарті зазначається, що інформація в ЕлД подається у формі електронних даних, але ця вказівка в свою чергу потребує коментаря.

Принципово інший підхід до визначення ЕлД, а також документа взагалі продемонстрував державний стандарт ГОСТ Р 52292–2004. «Информационная технология. Электронный обмен информацией. Термины и определения» [7]. Документ тут визначається як «об'єкт інформаційної взаємодії у соціальному середовищі, призначений для формального вираження соціальних відносин між іншими об'єктами цього середовища» [7, пункт 4.1.1], а ЕлД – «Форма подання документа у вигляді безлічі взаємопов'язаних реалізацій в електронному середовищі та відповідних їм взаємопов'язаних реалізацій у цифровому середовищі» [7, пункт 4.2.12]. Ці визначення обумовлені теоретичним підходом до визначення інформаційно-комунікаційної природи документа, який раніше не застосовувався в документознавстві.

Активне застосування та коментарі до зазначених визначень містить стаття В. Ф. Янкової [8]. Вона пояснює, що ЕлД – це документ, який представлений у цифровій формі та перебуває в інформаційній системі. Зазначає, що неможливість безпосереднього сприйняття ЕлД та необхідність використання для цього програмно-технічних засобів – одна з найважливіших особливостей ЕлД. «В електронному середовищі документ являє собою послідовність сигналів, імпульсів, що є елементами цього середовища, тому електронний документ сприймається тільки програмно-технічним засобом і повністю залежить від нього». Під електронним середовищем розуміється середовище технічних пристроїв (апаратних засобів), що використовуються для обробки, зберігання та передачі даних (інформації). Цифрове середовище – це середовище логічних об'єктів, що використовується для опису (моделювання) інших середовищ з урахуванням математичних законів.

Близькою до вищезазначеної є трактовка ЕлД М. Ю. Карпенком. Він зазначає: «Електронний документ – це інформація, що подана в цифровому вигляді (текст, звук, зображення тощо) і може бути оброблена та відтворена за допомогою програмних й апаратних засобів, а також телекомунікаційних засобів отримання або розповсюдження інформації. Електронний документ

існує від свого зародження в бінарному (двійковому) виді й призначений для «читання» тільки за допомогою технічних засобів» [9, с. 11]. Важливо, як автор пояснює матеріальну природу документа взагалі та ЕлД зокрема: ««Матеріальна складова документа – це його фізична сутність. Це може бути речовина або електронне середовище, як один із способів існування матерії, котре забезпечує здатність зберігати й передавати інформацію в просторі й часі. Матеріальна складова документа визначає носій інформації – матеріальний об'єкт, створений природою або ж штучно людиною, за допомогою якого можна зберігати й передавати інформацію» [9, с. 10]. «Носій електронного документа – це матеріальний об'єкт, на якому інформація може бути записана і відтворена в електронно-цифровому вигляді», підкреслює М. Ю. Карпенко [9, с. 13].

Висновки. ЕлД відрізняється від інших документів властивостями матеріальної основи документа, знаковою формою запису інформації та засобами створення та використання ЕлД. Але для повної характеристики ЕлД констатації цих фактів недостатньо. Важливе значення має характеристика властивостей ЕлД, що відрізняють його від інших (аналогових) документів: існування матриці у формі, що безпосередньо не сприймається людиною і яка є відмінною від її відтворення на екрані монітора; можливість зосередження в одному документі кількох форм подання повідомлень (текст, звук, зображення, включаючи динамічне); можливість «міграції» повідомлення з одного носія на інший без будь-яких змін, а також можливість існування одного й того ж тексту в різних форматах; можливість багаторазового перекодування вихідного тексту, застосування різних способів його фіксації та відтворення; можливість багатоканального та одночасного доступу до одного й того ж примірника документа; відсутність індивідуального носія для масивів документів, записаних на жорсткому диску комп'ютера та інші.

У результаті аналізу різних визначень ЕлД можна констатувати, що найбільш точно розкриває сутність ЕлД дефініція, подана в стандарті ГОСТ Р 52292–2004, але для практичного використання в документознавстві вона потребує коментарів щодо програмно-технічних особливостей ЕлД.

Список використаних джерел:

1. ISO 5127:2017(en). Information and documentation — Foundation and vocabulary (Electronic resource). URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:5127:ed-2:v1:en> (data of access: 2022.04.01).
2. Швецова-Водка Г.Н. К дискуссии об определении документа. *Науч.-техн. информ.* Сер. 1, Орг. и методика информ. работы. 2007. № 8. С. 1–6.
3. Швецова-Водка Г.М. Загальна теорія документа і книги : навч. посіб. Київ : Знання, 2014. 405 с. (Вища освіта ХХІ століття).
4. ГОСТ Р 7.0.83–2012. Электронные издания. Основные виды и выходные сведения. Введен впервые. Изд. офиц. Москва : Стандартиформ, 2012. 21 с. (Национальный стандарт Российской Федерации. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу).

5. ГОСТ 7.83–2001. Электронные издания. Основные виды и выходные сведения : межгос. стандарт. Введ. 2002–07–01 // Стандарты по издательскому делу / сост. : А. А. Джиги, С. Ю. Калинин. 3-е изд. Москва : Экономистъ, 2004. С. 297–311.
6. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості. Вид. офіц. Уведено вперше 2010-03-11. Київ : Держспоживстандарт України, 2010. IV, 14 с. (Національний стандарт України).
7. ГОСТ Р 52292–2004. Информационная технология. Электронный обмен информацией. Термины и определения. Дата введения — 2005.07.01. (Национальный стандарт Российской Федерации).
8. Янковая В.Ф. Электронный документ как объект документоведения. *Вестник Волгогр. гос. ун-та. Серия 2: Языкознание*. 2013. № 3. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/elektronnyy-dokument-kak-obekt-dokumentovedeniya> (дата звернення: 09.04.2022).
9. Карпенко М.Ю. Електронний документообіг у професійній діяльності : конспект лекцій для студ. усіх форм навчання освіт. рівня «бакалавр» спеціальностей 126 – Інформаційні системи та технології, 151 – Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 67 с. URL: <https://cutt.ly/UFIL2rL> (дата звернення: 05.04.2022).

УДК 378.147:023.5

Сілкова Г. В., Костенко М. С.
Рівненський державний
гуманітарний університет, м. Рівне

ФОРМУВАННЯ АНАЛІТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦЯ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

Підготовка фахівців інформаційної сфери після введення в дію Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (2015 р.), Стандарту вищої освіти України (СВОУ) за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (2018 р.), СВОУ за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (2019 р.), а також Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» (2021 р.) набула нового змісту.

Згідно СВОУ за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти предметна область визначена як інформаційні та документні системи установ; технології управління інформаційними, архівними та бібліотечними ресурсами. Інтегральна компетентність, що передує системі загальних і спеціальних компетентностей випускника названої спеціальності, в свою чергу, визначена